

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványokhoz tartozó:
 Helyi előfizetés... 10 kor.
 Helyi előfizetés... 5 kor.
 Helyi előfizetés... 5 kor.
 Helyi előfizetés... 5 kor.
 Helyi előfizetés... 5 kor.
 Helyi előfizetés... 5 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 három napot kiadással.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megrendelésre nem vállalhat.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Helyi előfizetés... 5 kor.

NAGYVÁRAD, augusztus 10.

A dohánytőzsdések baja.

Szinte szokássá vált napjainkban az a rendszer, a mely szerint az ország lakosságának egyes osztályai lapjaink hasábjain sirják el szomorú és kétségess sorukat, — s miként a mozgó fényképek vonulnak el szemünk előtt az egyes osztályok jajkiáltással kísért jeremiáái.

Miért ne foglalkozunk az állam modern robotosaival, a dohánytőzsdések helyzetével. Bár e részben is elégszer hallunk kihallgatásra váró küldöttségekről, — a melyek Kegyelmes urak előtt jelennek meg illő alázattal — mégis szeretnők hinni, hogy nem végezzük meddő munkát, ha velök foglalkozunk és ha az eddig elért eredménytelenségük után kis reménységárral világíthatunk nekik.

Nem beszélve a magyar kincstárnak irányukban tanusított mostoha bánásmódjáról, e helyen csupán arra a lelketlen és perverz állapotra kívánjuk a közvélemény figyelmét terelni, a mely szerint a dohánytőzsdék egyedül és kizárólagosan olyan mostoha és kivetett helyzetben vannak, hogy mikor az ország lakossága egyetemleg örül a vasárnap délutáni üdítő szabadságának, addig ők akkor még jobban robotolni kénytelenek.

A tiz parancsolatról, a XX-ik század vívmányaiig, mindenütt az egész vonalon, el van ismerve a vasárnapi munkaszünet reális és jogos követelménye.

Hát elő áll a kérdés, miért nélkülözik ezt mégis a dohánytőzsdések? A felelet erre, — annak, a ki a viszonyokat kissé ismeri nem nehéz.

A kincstár a meglévő törvényszerűségből folyólag a munkaszünetet itt is engedi, — jól tudván, hogy ez annyit tesz, mintha annak utját állaná. Mert egy dohánytőzsdés sem evett gombát, hogy becsukja a boltját azért, hogy a másik aztán nyitva tartsa. Hiszen üzlete ellen gyilkosságot követne el.

Mint hogy tehát a kincstár az erkölcsi felelősség alól bujni igyekszik, elő áll a szükségszerű tény, hogy a tőzsdék nyitva tartatnak.

De vegyünk egy konkrét esetet. Lásuk, hogy áll a dolog Nagyváradon.

Itten köztudomás szerint az összes dohánytőzsdések, esdve óhajtják a vasárnap délutáni munkaszünetet, de egy állítólag nem zárhat be.

Ha a pénzügyigazgatósághoz fordulnak azon kérelemmel, hogy ezt az egyetlen resistálót szorítsa a munkaszünet betartására hiába való munkát végeznek, mert a pénzügyigazgatóság jövedéki érdekből, — tehát hivatalos érdekből nem támogatja kérelmüket — jóllehet nem is gátolhatja.

Eljutottunk tehát addig, hogy egyellen egy dohánytőzsdés, a ki azzal a kiváltságos előnnyel bír még a többiek felett, hogy dohánykülönlegességet is árul, — meggátolja és utját állja a többiek jól

megérdemelt nyugalmanak, — a munkaszünetnek.

Egy speciális trafik érdeke megakadályozza, hogy 100 más üzlettársa az Istennek egy jóságos napját a pihenésre, a nyugalomra szánja.

Hát elég ebből ennyi. Az itt felvetett kérdés és panasz egy jelentéktelen, kis-körü polgárain az országnak vélt segíteni.

Mint hogy pedig ez különösen a közvélemény higgadt mérlegelése elé is tartozik nagy részben, mert a közvélemény csupa humanizmusból is felemelheti szavát az állam 100 és 100 robotosainak keserves helyzete érdekében, szeretnők hinni, hogy szavaink nem hangzottak el a pusztába kiáltó szavai gyanánt.

Kíváncsiak vagyunk, hogy ez ügyben a kir. pénzügyigazgatóságnak mi az álláspontja.

—e—

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 10.

Gróf Szapáry tizezer koronája még mindig kísért. Az ülés elején Perczel Dezso elnök bejelentette a Háznak, hogy a bíróság jogervényes ítélete szerint a tizezer koronáról a kincstár szabadon rendelkezhetik. Ezzel a kellemetlen ügy utolsó aktája is lezárult.

„TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Különbség.

(Angolból.)

Szobám ablakából épp oda láthattam Ninához. Az ő ablaka is nyitva volt s láttam, hogy nincs nála senki.

Azon gondolkodtam, mit fogok mondani az emberek, ha én, az én négyezer forintnyi jövedelemmel megkérem a 40.000 forint jövedelemmel bíró leány kezét. De ez a gondolat nem gyötört sokáig.

Egy pillanat alatt felégettem a hidat a hátam mögött s ott álltam Nina előtt.

Amint ránéztem, tisztában voltam vele, hogy miért jövök. Ez zavarba hozott. De aztán eszembe jutott, hogy ő már teljesen meglehetően győződve szerelmem őnzellen voltáról s kiderült az arczom.

— Mire gondolsz? — kérdezte Nina maliciózan.

— Arra, hogy bárcsak hosszabb lenne az

embernek a szivarja. Ez a német filozófusról jutott eszembe.

— Hogy-hogy!
 — »Az Isten megteremtette a férfit,« — mondja az a derék tudós — »aztán megteremtette az asszonyt. De később megsajnálta a férfit és megteremtette a dohányt.«

— Puff! — mondta Nina — nem érnék egy fabatkát sem az asszonyok nélkül!

— Nem is szeretnék nélkülok élni — jegyeztem meg alázatosan.

— Örömmel látom, hogy ön többes számban beszél — mondta Nina.

— Nem vagyok abban a helyzetben, hogy több asszonyom legyen. De egyet nagyon szeretnék kizárólag a magaménak.

— Mennyi időre? — kérdezte Nina gúnyosan.

— Örökre — feleltem meggyőződéssel.

— S épe?
 — Nagyon szép. De maga nem láthatja.
 — És mit szándékozik tenni ebben az irányban?

— Megkérem, hogy gyógyítsa meg a beteg szívemet.

— Hogyan?

— Hogy ne hagyjon soha magamra.

— Bátor leány ő? — kérdezte Nina megvetően.

— Elég bátor arra, hogy egyszer-kétszer hajlandóságot is árult el már e kéresem teljesítésére.

— Ah! — nyögött Nina méltatlankodva.

— Szólt valamit? — kérdeztem ártatlanul.

— Ngy szükségben van az a leány? — tudakolta Nina magához térve gúnyosan.

— De-hogy! Ellenkezőleg. Az a baj, hogy nagyon is gazdag. En pedig, mint tudja, szegény vagyok. Mondja, Mit gondol a dolog felől?

— Egyáltalában nem gondolkodtam felőle, — jelentette ki Nina gúnyosan.

— De mit tart rólam e szerepben?

— Semmit.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca,
 (Uri Casinó-épület).
 TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-cség

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümöket valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

As appropriáció.

Ezután a napirendre tértek át. Hegedűs Loránt előadó elfogadásra ajánlotta a költségvetési törvényjavaslatot.

Barabás beszéde.

Barabás Béla, a függetlenségi párt szónoka nincs bizalommal a hatvanhetes kormányval szemben, de a mostani kormányval sem, mert rövid kormányzása alatt anynyi törvényt hoztak, mint egyetlen elődje sem. Mindig az osztrák érdeket védik. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

A mostani kormány elferdítette Deák Ferencz nagy alkotásait és hagyományait. Megemlékezik a nemzeti küzdelemről, amely alatt egész közel voltak már az eredményhez, de a miniszterelnök aljánkozása halomra döntött minden reményt.

Amiket ígért, azokat sem hozta mind magával, amit kaptunk, alig ér valamit. Ez az ország, amely a miénk, legyen teljesen magyar. Nézzük végig az idegen államokat, melyek idegen gyermekeket az ő nemzetállamuk részévé teszik, mi pedig a saját földünket nem tudjuk magyarrá tenni. A nemzetiségek akár nyíltan, akár titokban, kifelé gravitálnak. Szeretettel kell átkarolni a nemzetiségeket, de erőlyesen kell velük megértetnünk, hogy ránk vannak utalva s csak akkor létezhetnek, ha a magyar állam hűséges polgárai lesznek, ha magyarok lesznek. De itt tegyék meg kötelességüket a hivatalnokok is, a társadalom is.

Rámutat a magyar intelligencia nagy részére, melynek nagy részének ereje parlagon hever. Az ugynevezett zsenri nagy része költi a pénzt s nem tesz semmit. Azt hiszi, szívesen vállalkoznának ezek afféle békebírói szerepre, amelyben díjtalanul elvégeznék a községekben a körjegyző dolgát.

Szól a népoktatási törvényjavaslatról. Szerinte az félmonokát végez, sőt rosszabbat tesz nek vele az állapotok, mert azt is elrontják, ami eredményünk volt. A nemzetiségek ellenállására eredmény nélkül sorompóba hivatik. A helységnevekről szóló törvény végrehajtását sürgeti. Hát ugy szerzünk mi a törvényeinknek tiszteletet, hogy nem mertünk élni a szankciójokkal.

Szól a szárazságról. 1863 óta nem volt akkora aszály, mint amely most fenyeget. A baj beláthatlan, ugy hogy a legközelebbi telet inséges idönek nézhetjük. Még csak kenyere sem lesz a föld népének. A kormánynak s a társadalomnak kettős feladata van ilyenkor. Annyi milliót dobtunk most ki belügyi költségekre, civillistára s másra, hogy szinte elképped az ember arra a kérdésre, honnan vették? E mellett a kormány folyton azt hirdeti, hogy csak a közös vámterület boldogít.

Madarász József: Le vele!

Barabás Béla: Be tudja bizonyítani, hogy a képviselők többsége már az önálló vámterület mellett foglalt állást. Ebben a kérdésben való szereplése is indokolja a kormányval szemben való bizalmatlanságot, amelynek ezer indoka van. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés.)

Gulner a kormány ellen.

Gulner Gyula: Csak néhány percig akarja megokolni bizalmatlanságát. A parlamentaris kormányforma természeté szerint minden kormánynak pregnáns kifejezője a kormány feje. A miniszterelnök egyéniségéből levonható következtések adják meg a képét a kabinetnek. Ha tehát csak a miniszterelnök egyéniségével foglalkozik, csupán ennek az elvnek hódol. A személyeskedés annál távolabb van, mert Tisza személyes kvalitásainak nagy tisztelője. Figyelemmel kísérte Tisza felszólalásait, politikai szereplését s azt konstatálja, hogy soha azok sorában nem küzdött, akik a nemzet nagy érdekeiért küzdöttek, hanem mindig, már fiatal képviselő korában azokkal járt, akik a kishitűséget, meghunyászkodást hirdették, s a hatalom tetszését kereste. Midőn pedig a képviselőház függetlenségének emeléséről folyt itt a tanácskozás, a kormai bíráskodásról, az összefüggétségről, akkor ezeket a javaslatokat meg akadályozni igyekezett. Jött az obstrukció és akkor Tisza kertiit az ügyek élére. Hozott pedig magával fenyegetéseket s nem volt egyéb szava, csupán az alkotmány végveszedelmét hirdette. De még a kilenczes bizottság megállapodásaiból is ledisputált egy nagy csomót és csak így birt kabinetet alakítani. Mindig a magyarság, mindig a nemzeti érdekek árán. Aki tudja, hogy egy miniszterelnöknek mi a sze-

repe a király és nemzet között, az tisztában van Tisza szereplésének értéktelenségével. Tisza jött tres kézzel juliusban s mert akkor nem sikerült miniszterelnöknek lennie, októberben hozott lelicizált programot. Ez a parlamentarizmus etikájának teljes hiányát jelenti. Tíz hónapos kormányelnökségé alatt iszonyú összegekkel terhelte a büdzsetet, a nemzet gazdasági függetlenségére való törekvéseket az 1899. XXX. törvényezikk kijátszásával lehetlenné tette s a nemzeti jogok érvényesítése alá nehéz akadályokat gördített. Az az államférfiu, akit soha sem láttak hevülni a nemzet nagy ideáljáért, hideg tud maradni a nemzeti lélek nagy eszméivel szemben, az nem tudja magát azoknak a czéloknek az eléréséért feláldozni, melyekért dolgozni a hivatása. Az ilyen politikus csak kényszer munkát végez, ha dolgozik. Ez a nemzet élni akar, birni azokkal a jogokkal és feltételekkel, melyek egy önálló államot megilletnek. Azt, aki ezen törekvéseknek a kerékkötője, lelöki arról a piederzálról, amelyre feltolakodott. Ezek azok az okok, a melyek miatt visszautasította a javaslatot. (Nagy helyeslés.)

Molnár János: Tisza tegnapelött azt mondta, hogy a néppárt titkolja, mi az a revizió. (Tisza nevet.) Ha udvariatlan akarna lenni, azt mondaná, hogy a miniszterelnököt cserben hagyta az emlékezőtehetsége. Két héttel ezelött kilencz negyedórán át beszélt erről a kérdéssről. (Derűlttség.)

A néppárt által követelt revizió a polgári házasság, az állami anyakönyvvezetés, a zsidó vallás recepcziója s a felekezetenélküliség komplexumára vonatkozik s az a törekvés, hogy ami azokban a törvényekben a katolikus hitelvek ellen irányul, törvényhozásilag megsemmisíttessék.

Hogy pedig mi sérti abban a katolikus hitelveket, annak megítélésére sem a kormány, sem a többség nem jogosult, mert a pápa a szabadelvűpárttal szemben egészen ellentétes határozatot hozott. Sőt a hercegprímás, a katolicizmus magyarországi feje . . .

Zmeskál Zoltán: En nem fogadom el a hercegprímást a magyar katolikusok fejének. (Nagy zaj.)

Trubinyi János: Ugyan kérlek ne csinálj zavart!

Zmeskál Zoltán: Hát azért sem fogadom el. (Zaj és derűlttség.)

Molnár János: . . . a katolikus egyház ellen való támadásnak mondja a polgári házasságot. Ha Tisza a revizió tárgyában velünk tárgyalásokba bocsátkozik, akkor a néppárt revizió követeléseit teljes részletességgel feldolgozva bemutatja a kormánynak. Addig pedig elégedjék meg azzal a kijelentéssel, hogy a revizió az egyházpolitikai javaslatok egész komplexumára vonatkozik. Ezzel elég világosan megmondtam . . .

Tisza István: Nagyon világosan.

Molnár János: Mivel pedig a revizióra a kormány nem hajlandó és kormány pénzügyi, gazdasági, politikai viselkedése megdöbbsentő, nem fogadja el a javaslatot s a kormányval szemben a legmesszebbmenő bizalmatlanságát fejezi ki. (Helyeslés.)

Tisza — helytartó.

Ugron Gábor: Tisza nem akarja megérteni, hogy egy kis nemzet csak akkor maradhat fenn, ha önállóságáért mindenre kész s a czél- és öntudatos vezetés csak a nemzeti érdek szolgálatában áll. Nemzeti politika nélkül elveszünk. Hol nálunk a nemzeti gondolat, a nemzeti akarat? Tisza kormánya egy már fensőbb hatalom helytartójául jött ide, homlok-egyenesen szembeszáll a nemzet törekvéseivel és czéljaival. Nincs óra, nincs perc, amelyben akármelyik miniszter is a nemzet nagy feladatáról gondolkodnék.

Ha kortespolitikai érdekek vagy a bécsi sajtó ugy kívánja, mindig a nemzet jogai szenvednek csorbát. Hát lehetetlen dolog volna, hogy valamely kormány nemcsak taktikából, pártczélokából kiindulva dolgoznék? A földművelésügyi miniszternek mi Magyarországon a prog-

— De hát mégis, mit tenne az én helyemben?

— Azt nagyon bajos megmondani. De mitután maga azt állítja, hogy ő egyszer-kétszer hajlandóságot mutatott a neki szánt szerep elvállalására: megvárnom, míg ismét eljön ez a kedvező bangulata. Talán akkor ő maga kéri meg önt, hogy fogadja el feleségül. A hozzá hasonló teremtesek így szoktak.

— Teremtés! — szóltam méltatlankodva — ő nem »teremtés«

— Az ön szavaiból ítélve, kitanult kaczernek kell lennie! »Hajlandóságot mutatott arra a szerepre!« Pihal!

— Kérem, ez csak facon de parler volt a rézszemről.

— Mi?

— Hazugság.

— On javulni kezd — hagyta helyben

Nina.

— Mennyire meg tudnék javulni . . .

— Szüksége volna reá — vágott közbe

Nina.

— De csak, ha jó mesterre akadok.

— Tehát ön most ajánlatot fog neki tenni?

— Jó hogy figyelmeztetett reá. Igen, én ajánlatot fogok tenni, amint maga kívánja.

— En kívánom!? Soba életemben nem mondtam ilyet. Minek tart maga engem! — kiáltott Nina, félig sirva.

— Az én édes menyasszonyomnak. Mondja Nina, elfogad engem férjéül?

— Nem.

— Kérem nagyon jól fogom magamat viselni,

— Nem. Másodszor is nem.

— Két negativ egy affirmativot jelent.

— Nem, ha pozitívek.

— De hát olyan nagyon pozitívek voltak ezek? — kérdeztem kétségbeesetten.

— Talán — mondta Nina, különös mosolylyal.

— Most utoljára kérdem, Nina mondtam komolyan. — Akar-e a feleségem lenni?

— Mi lesz ha azt mondom: igen.

— Ez — szóltam gyorsan, s megcsókoltam a nyakszirtjét.

— Hogy mer? — tiltakozott Nina lángvörös arcczal.

— Magam sem tudom.

— Különbben hiszen csak a fületem érte — szölt ő ismét diadalmasan.

— De ez nem csak a fületem érte — kiáltottam s állon csókoltam.

— E perczben belépett a szobalány s ijedten rebbentünk szét, mint két madár.

— Ot percz mulva mindenki tudni fogja — szóltam halkán.

— Mit.

— Amit Mollie látott.

— Mit látott Mollie?

— Hogy csókolóztunk.

— En nem csókolóztam, mondta Nina ártatlanul.

— De én igen.

— De csak a fületem és az államot csókolta meg.

— Hiszen egyre megy.

— De-hogy mondta Nina,

— Hát mi abban a különbség?

— Ez — szólt Nina.

Es abban a csókban, amit az ajkamra adott, benne volt a világ összes édessége.

rammja? Látjuk, hogy egyik évről a másikra tengeti át az életét, pedig okos politikával azon kellene gondolkoznia, hogy a jövő korra, évtizedekre előrenézve, gondoskodnék a termelésekről s a későbbi generációk ellátásáról. Ennek pedig nyoma sincs, minden csupa tervezetlenség. Ezek miatt már visszautasítja a javaslatot s kéri a miniszterelnököt, hogy változtassa meg politikai rendszerét. (Helyeslés.) A miniszterelnök gorombáskodás helyett méltósággal viselje a tisztét s teljesítse a kötelességét. (Nagy tetzés.)

Utána **Udvarny** Ferencz beszél.

Tisza István miniszterelnök reflektál az elhangzott beszédekre. Hogy Fiumében a kormányzó kitzette a horvátzászlót is a kormányzó palotán, az pusztán a dekoráció kedvéért történt, — közjogi sérelem nem esett vele.

A Molnár János beszédéből nem tudta megérteni, miként volna a néppárt részéről követelt revízió esztendő és miben állana az. Lérdi Molnártól, hogy talán az egyházi anyakönyvvezetés visszaállítását óhajtja?

Molnár János: Igen, igen!

Tisza István: De hiszen ez megingatná az országszerető felekezetek közt az egyetértést és megbolygatná a felekezeti békét.

Bánffy Dezsővel polemizál. Bánffy sajnálatos módon lejön halad lefelé. Programjával nem tesz szolgálatot az országnak. Szerencsének tarthatná Bánffy, ha a Ház legfiatalabb tagja lehetne, legalább nem volna háta mögött egy hosszú mult, a melyet örökösen szemére lehet hányni.

Akkor enyhébben itélné meg gyászos szereplését és szerencsétlen, vakmerő cinizmusai elkövetett köpönyegforgatását. Akkor csak azt mondanák róla, hogy tapasztalatlan kezdő, botorkáló politikus, de így mostani állásfoglalása kihívja a legkiméletelebb kritikát.

Tiszta erkölcsi alapon csak a szabadelvű párt áll, mely vaskövetkezetességgel, férfias nyíltsággal, egyenes ösvényen halad a magánútján az ország érdekeinek felkarolásában és megóvásában.

Foglalkozik az önálló vámterület eszméjével is. Szóla szerint az országnak nem szabad feladnia a közös vámterület állapotát, mert egyedül ez felel meg az ország valódi érdekeinek, csak a vámszövetség biztosít nekünk nagy fogyasztási teret. Nekünk pedig ez ugyszólván életkérdés.

Megegyedi, hogy az önálló vámterület mellett hazánk ipara tetemesen fellendülne, kedvezőbb helyzetbe jutna, de ennek nem a föld népe és az őstermeléssel foglalkozó elem látná a hasznát. A krízis fenyeget. A vámszövetség fogja ezt elhárítani rólunk.

Gulnernek válaszolva, kijelenti, hogy beszéde pusztán az ellene táplált politikai ellen-szenvének szüleménye. Kevesebb elfogultsággal kell elbírálniok a kormány politikáját, cselekményeit, — s nem lesz annyi fennakadni valójuk.

Végül tiltakozik az ellen, hogy a kilenczes bizottság működését bárki is meggyanusítsa.

Bánffy válaszol. A nemzeti pártnak felrójja, amiért nem lépett ki a szabadelvűpártból mindjárt az első nézeteltérés idején. Tiszától kikéri, hogy vele örökösen gonyolódjék. Ismeri a mai szabadelvűpártot nagyon jól. Nem illik rá a miniszterelnök dicsérete. Szóla lelkiismeretét követve cselekedett. Az ország érdekét tartja szem előtt. Tisza gáncsa, gonyolódása őt nem alterálja, halad a maga útján tiszta lelki-

ismerettel, férfias elszántsággal, mindenkor a magyarság érdekét szolgálva.

Gullner Gyula: Bámfy hibáztatja a nemzeti pártot az obstrukció idejében követett magatartásáért.

Kijelenti, hogy az első erőszakos lépésnél a nemzeti párt rögtön, habozás nélkül kivonult a szabadelvű táborból.

Ezután megszavazták a javaslatot, utána elintézték még néhány aprólékos ügyet.

Vége 2 óraker.

A keletázsiai háború.

A haicovingi véres ütközetről s az oroszok visszavonulásának voltaképeni okáról, természetesen orosz színezésben az orosz távirati ügynökség a következőket jelenti: Sarsulics tábornok hadosztálya a legnagyobb rendben vonult vissza, de Kugulin magaslatain mindazonáltal erős fedezetet hagyott.

A csapatok itt vitél megállották helyüket, több ízben támadtak is, de estefelé jelentés jött, hogy Kastalinszky visszavonult s így Sarsulics seregének bal szárnya védtelenül maradt.

Hogy a bekerítésről megmeneküljenek, feladták hadállásaikat. A japánok még azután is egyre lödöztek az elhagyott magaslatokat s csak akkor (!) merészkedtek az elhagyott helyekre.

A jelentés magasztalólag emlékszik meg a naghesztáni lovasezredről, mely egy körülkerített hadosztályt remek attagu-jával fényesen kivágott az ellenséges hadsorok közül.

Sacharow tábornok legújabb jelentése szerint a manduriai harctéren 7-ike óta semmi változás sem állott be. Ugy látszik tehát, hogy az ellenséges hadak állásaikban igyekeznek erős pozíciót elfoglalni s nagyban készülődnek a döntőeseményekre.

Port-Arthur körül is ugyancsolyan a helyzet. A július 28-iki kemény csatákat csendes munkálatok váltották fel, melyet csak orosz lövések szakítanak meg olykor-olykor.

Stüssel különösen a futóárkok előbbretelésében szeretné hátráltatni a japánokat, akik már a véres küzdelem árán elfoglalt Farkashegyről már az osztályt a völgybe is leeresztették.

Az utóbbi ütközetekben megfogyatkozott ostromló sereg pótlására és hogy nyugat felől is hathatósan lépessenek fel, a Lujza-öbölben újabb japán csapatok szállottak partra. Az a hír érkezik, hogy egy japán csirkáló a Kristóf-ütegek közelében akára került s elpusztult, de ugyanakkor az orosz jelentés is elismeri, hogy a belső kikötőbe valahogyan besodródott akna a Bajánt jelentékenyen megsértette a vízvonat fölött.

Már több ízben megemlékeztünk a nincsvangi francia konzuli megbízott letartóztatásáról. A Havas-ügynökség szerint a francia külügyminisztérium még hivatalosan nem értesült az esetről, de ezt a jelentést, amely a nincsvangi francia konzuli megbízott letartóztatásáról szól, igaznak tartja. Az illetőt még a japánok Nincsvangba való bevonulása előtt pár nappal nevezték ki. Japán előbb nem találta ugyan a kinevezést megengedhetőnek, de a francia s japán ügyvivők Pekingben megbeszítették a kinevezés ügyét s végül a japán kö-

vet megtáviratozta Tokióba, hogy teljesen jogosultnak találja a francia kinevezését. Ezután következett csak a letartóztatás.

Mi a hadcsempészet.

Pétervár, aug. 10. A »Rusz« mértékadó helyről arról értesül, hogy nem igaz az a híresztelés, hogy nemzetközi bizottságot küldenek ki, mely felmentené a semleges kereskedelmi hajókat az orosz hajóktól való átkutatás kötelezettségétől és eldöntené, hogy mit kell hadcsempészetnek tekinteni.

Mennek Keletre.

Berlin, aug. 10. A »Lokalanzeiger« jelenti Pétervárról: A keleti tengeri hajóraj valószínűleg 16-án indul el a távol Keletre. Boszjesztvenszki tengernagy parancsnok zászlóját a Szivarov páncéloshajóra huzta fel. Az egész hajóhad 60 hajóból, ezek közül 8 páncélos és kilencz csirkáló hajóból áll. Hír szerint a hajóhad 60 nap múlva éri el rendeltetése helyét.

A japánok vesztesége.

London, aug. 10. A Daily Telegraphnak jelenti Csifuból tegnapi kelettel, hogy Port-Arthurnál csata volt. Két Port-Arthurból Csifuba érkezett hírook, kik a várost 5-én este hagyták el, azt jelenti, hogy a japánok 4-én este támadni kezdtek az orosz erősségek fővonalain, melyek az oroszok bal szárnyán túl terjednek. Hír szerint mind a két hajóhad is résztvett és a küzdelem kora reggelig tartott. A japánok különböző támadásokat kíséreltek meg és ismét-íten súlyos veszteségekkel visszaverték őket. Ugy hírlik, hogy az ez alkalommal való veszteség a Farkasdombnál és Zölddombnál szenvedett vereségeket is felülmulja. Az oroszok részéről hír szerint több mint ezer ember esett el. Ezt a veszteséget mondják az egész háború során a legsúlyosabbnak. Hír szerint Port-Arthur polgári lakossága támogatta az orosz csapatokat. A hajóhadat ért károkról eddig mit sem tudni.

Új veszedelem az oroszokra.

London, aug. 10. A Standardnak jelenti Tiencsinből tegnapi hírről: A kínai külügyi hivatal közölte a japáni követtel, hogy egy tatár tábornok azt jelentette, hogy 400 tunguz rabló lépett át a harc színteréről kínai területre japán tisztek vezetése alatt. Az oroszok tiltakoztak és azzal vádolják a kínaiakat, hogy a japánoknak kedveznek. A japán követ tagadja, hogy a tunguzok japán vezetés alatt álltak.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) A Morning Postnak jelenti, hogy a japánok szombaton elfoglalták a Sussia-sung erődöt, mely két harmad mértéknél nyire fekszik Port-Arthurtól. A Farkashegyen és egy másik magaslaton a japánok az orosz hajók irtózatos tüzelése közben hegyi ütegeket helyeznek el.

A japánok veresége.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) Londoni táviratok megczáfolják a japánoknak port-arthuri vereségeiről való híreket.

UJDONSAGOK.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaitkal mielőbb kiegyenlítseni sziveskedjenek.

* **Kétszer ad, ki gyorsan ad.** Nemes versenyben a Sályi-i tüzkarosultak segélyére a püspök és káptalan. Hirt adtunk róla, hogy Sályiban öt ház és melléképületei a betakarított étellel együtt leégett. A veszedelem bár nem volt olyan mérvű, mint félni lehetett, de mégis hivatalos becslés szerint is 9600. koronát tesz ki s éppen a szegénységet érte. Az öt ház közül csak kettő volt biztosítva. A három másik minden nélkül maradt tüzkarosult számára dr. *Szwececsányi* Pál püspök 1200 koronát küldött, a káptalan nevében pedig *Vinkler* József cz. püspök az épületekhez szükséges fát fogja kiutalni. A nemes cselekedet igazi nagy csapást enyhített meg.

* **Zárják be a városházát.** A tömeges szabadságolás és az új hivatalos órabeszítés olyan állapotokat teremtettek, hogy bátran bezárhatnák Nagyvárad új díszes székházát, legfeljebb a kapus állna szolgálatra, hogy berantassa az épületet a kíváncsi idegeneknek. A tisztviselők közül alig talál egy-kettőt, akit az ügyes-bajos dolga a városházára visz. Az aljegyzők mind szabadságon, a két tanácsos, főkapitány, polgármester fürdőznek, így aztán *Bordó* Ferencz főjegyző maga majdnem az egész magistrátus. Végzi a polgármesteri, főjegyzői és adóügyi tanácsnok teendőit. Délután meg éppen elhagyatott a városháza. Egy irnok ül ott s nézi unalmában a városház toronyóráját, hogy mikor kerül 5-re. Felvilágosításról szó sincs, pedig a nagyhangon hirdetett inspekciós rendszert ezzel ajánlották be. Az az érv nem áll meg, hogy senki sem megy a közönség sorraiból úgy sem délután a városi hivatalokba. Természetesen, mert látja, hogy úgy is hiába fáradozik. Ilyen állapotot nem lehet állandósítani. Legfeljebb a tisztviselők kényelmére a pár forró hónapban tűrhető meg.

* **A Schlauch-tér utai.** Boldog emléktű bibornok-püspökünkötől a városnak ajándékozott park utaira nem nagyon sokat gondol a város. Annnyira el vannak hagyatva, hogy szinte járhatatlanok. A köztérnek gondozására fölveit óriási összegből talán lehetne egy keveset költeni a város legszebb sétaterére. Vagy már a nagy melegben erről is megelégedkeznek a városházán.

* **Fegyveres erővel elfoglalt uradalom.** Megdöbbentő eset tartja izgalomban a Hortobágyot. Ugyanis a Hortobágy munkaszerező népe között elterjedt álszociálista-tanok behatása alatt hihetetlen erőszakosságra vete-medett. A munkás nép pisztolytal, kapával, kaszával felfegyverkezve, megtámadott egy uradalmat, a gazdatisztek elűzte és az egész birtokot egymás között fölosztotta. — Debreczeni tudósítónk az esetről ezeket jelenti:

Az álszociálista tanok rohamos elterjedése következtében a hortobágyi határban dolgozó munkás nép között veszedelmes tünetek mutatkoztak. A szocializmus apostolai már régebben igyekeztek a nép lelkét megrontani, s most a gyenge természet miatt riasztó képeket festettek le, mely izgatás annyira hatott, hogy megtámadták Almássy György gr. pusztafenyő uradalmát és sikeres harcot vívtak a gazdasági cselédekkel s a földesurakat maguk között felcsztották. A menekülő gazdatisztek Debreczenből kértek segítséget, a honban meg is jelent 40 csendőr Horkay hadnagy vezetése alatt. A földesurak fenyegető magatartásával szemben a csendőrség elégtelenségét bizonyította. A veszedelem megszüntetésére Szolnokról katonaság érkezett. A lázadó földművesek között legalább 80 ember áll fegyverben, a többiek pedig kifestett kaszákkal és kapákkal. Hogy a lázadásnak mi lesz a vége nem tudhatni.

* **Pilis Csabán nincs víz.** Pilis-Csabán, ahol most a katonai gyakorlatok folynak, a nagy szárazság miatt nincs víz. A vízhiány miatt, a pilis-csabai déli táborból a III-ik bosnyák gyalogezred visszatért a fővárosba. A táborban ez idő szerint a 69-ik gyalogezred és a 24-ik vadászszázalaj időzik. Ez a két ezred is készül felszedni a csakumpakját, hogy bevonuljon Budapestre, ahol még van víz.

* **A biztosítási ügyletek és a vásárnap munkássünet.** A belügyminiszter az ország összes törvényhatóságaihoz körrendeletet intézett, melyben az olyan ipari és kereskedelmi üzletek tulajdonosai, akik biztosítási ügyletekkel is foglalkoznak, az ilyen ügyleteknek vásárnapon való megkötésétől eltiltja. A miniszter kimondja, hogy azok a kereskedők, akik a rendelet ellen vétének 1891. XIV. t.-cz. 6. §-a alapján kihágásért megbüntetendők.

* **A hadsereg szükségletének beszerzése.** A mi liberális kormányzatunk eddig a lehető legkevesebb gondot fordított arra, hogy a katonaságra fordított sok-sok millió korona némileg is visszatérüljön iparunk és kereskedelmünk útján. A csáki gondjától a bankcstalpba vert csigaszegig majdnem mindent Ausztria szállított, meg az árát is az rakta zsebre. Igen kellemesen érintett minket az a hír, amelyről tegnap értesültünk Bécsből. — Ugyanis a közös hadügyminiszter az összes parancsnokságokhoz rendeletet intézett, mely szerint ipari vagy terményzárkák beszerzése akár szabadkézbe való vásárlás, akár ár-lyítés útján történik, megfelelő ár és minőség mellett első sorban a helyőrség helyén vagy annak közelében lakó iparosoknál vagy termelőknél (cégéknél) eszközölnöd. Ha ez nem lehetséges, akkor a katonai territorális járás, minden esetre azonban amaz állam területén belül, a melyben a helyőrség van. Ha ez sem volna lehetséges, a tényállás pontos előadása mellett jelentés teendő a közhadügyminiszteriumnak. Ezek az intézkedések irányadók a valamely előállítási szolgálatot teljesítő katonai intézetekre is a saját szükségletükre szolgáló beszerzések tekintetében, míg a nyersanyagok, valamint a fél és egész gyártmányok az előállítási szolgálat céljaira való beszerzése elvileg a kvóta arányában osztrák és magyar cégéknél eszközölnöd. Erre nézve az illető katonai intézetekre vonatkozó utasítások szolgálhatnak zsinórmértékül.

* **Kinevezés.** A magyar királyi pénzügyminiszter *Faskó* Péter és *Vitán* Arpád nagyváradai pénzügyi számellenőröket az ipolysági, illetve a nagyváradai magyar királyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számvizsgálókká végleges minőségben kinevezte.

* **Működik az adóprés.** A silány aratás után az óriási aszály tette tönkre a gazdák reményét. Erezzük mindnyájan ennek a súlyát, de az adóprés működik kérielhetetlenül. A pénzügyminiszter kiadta a rendeletet az adók behajtására s az adóprés működik. A nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság szigorú rendeletben utasította az adóvégrehajtásokat közvetlenül intéző alsóbb pénzügyi hivatalokat, hogy szorítsák az adók befizetését s csak ahol teljes a nyומר s nincs semmi vagyon, ott legyenek könyöröltesek, Szóval ott nem foglalnak, ahol különben sincs mit.

* **Aki halottakat támaszt föl.** Mesét közöl nagy komoly ábrázattal az amerikai tudományos világ. Minthogy megszoktuk már az amerikaiak részéről a legkihívatóbb hirteteket, ezt a legújabbat a nagy hőségnek tulajdonítjuk. Azt meséli tudósunk a kábel, hogy egy tudós orvos, dr. *Warwick*, aki egyetemi tanszéket is elfoglalt Filadelfiában, halottat támasztott életre. Ugy eset a dolog, hogy egy jégverembe belezuhan egy ember. Senki sem látta a sze-

rencsétlenséget s nem is hallotta a bajba jutott ember segélykiáltásait, mert a verem nehéz ajtaja rácsapódott. Huszonnégy órával később találták meg a boldogtalant — megfagyva. A megfagyott embert beszállították a halottasházba és dr. *Warwick* masszázssal által életre keltette. A megfagyott ember aztán tovább élt. A csodálatos eset gondolkozásba ejtette a tudós dokort, aki nyomban tanulmányba foglalta azt. Ebben a tanulmányban pedig azt fejtegeti, hogy a megfagyott állapotból életre ébredt ember ezentul sokkal egészségesebb lesz, mint volt eddig. A megfagyás megölte a testeken lévő bacillusokat, nevezetesen a tuberkulózis bacillusait s így a tüdővész leggyorsabb gyógymódja, ha valakit megfagyasztanak. Aki kétéltékiben ebben, kísérelje meg,

* **Felhívás a gazdaközönséghez.** A folyó évi gyenge takarmánytermés igen nagy gondot okoz az iránt, miképpen teletessük át jószágállományunkat. E bajon segitendő, mindenekelőtt tisztában kell lennünk vármegyénk takarmányállományával, minél fogva felhívjuk mindazon t. gazdákat, kik nélkülözhető szalma és szénafélékkel rendelkeznek, miszerint az eladási ár kitüntetés mellett — minden kötelezettség nélkül — jelentsék be egyesületünknek az eladandó takarmányanyagukat. Viszont felhívjuk azokat is kik állataik részére takarmányt vásárolni kénytelenek, szükségletüket szintén jelentsék be egyesületünknek. Ezen adatok birtokában egyesületünk is mindent el fog követni a takarmány hiány enyhítésére.

Nagyvárad, 1904. augusztus 10.

A vármegyei gazdasági egyesületi titkári hivatala.

* **Francia ajándék a német császárnak.** Valtoznak az idők s az évek multával behaggyanak a legfajóbb sebek. Ezt a tanulságot vonhatjuk abból a hírből, a melyet Berlinből jelentenek. Egy francia ember, *Charles Barciller*, a ki a napokban meghalt, végrendeletileg II. Vilmos császárnak ajándékozta több százezer frankot érő képeit és gotálinjait. Az ajándékozó azzal okolja meg cselekedését, hogy tisztelőtlenek és rokonszenvének akar kifejezést adni a kitűnő államfő iránt, aki minden tettével és szavával helyre akarja hozni a francia nemzet becsületét. Az örökség természetesen élénk feltűnést keltett s a párisi lapok erős megjegyzésekkel illetik. A végrendelet szerint az esetben, ha a német császár nem fogadja el az ajándékot, az a párisi Louvre tulajdonába jut. Ne-hogy tehát a híres gyűjteménytől a Louvret megfossza, Vilmos császár udvariasan visszautasította az örökséget.

* **Körorvos választás Élesden.** Tudósítónk telefon értesítése nyomán közöljük: Élesd községben tegnap választottak körorvost. Ketten pályáztak erre az állásra: *Weiss* Jakab dr. nagybárdi körorvos és *Földes* Mór dr. választás *Weiss* Jakabnak kedvezett. A megválasztása folytán megürült nagybárdi körorvosi állást valószínűleg a jövő hónapban töltik be szintén választás útján.

* **Új tengeri mentőkészülék.** Dönvinnorvég hajóskapitány, amint egy londoni hír jelenti, új mentőkészüléket talált fel. Az új készülék gömbalakú, minden oldalról elzárt csolnak, amelyben szükség esetén 16 ember is elfér. A mentőkészüléket már kipróbálták. Három ember 48 óráig volt a mentőcsolnakban, de oly nagy mértékű tengeri betegség kaptak, hogy ki kellett szállniok. A fölállító állítása szerint a készülék a legnagyobb viharban is be fog válni. A tengeri betegség pedig nem olyan nagy baj, mint a halál.

* **Kitiltott szociálista izgató.** Nagy Lajos csizmadia legényből szociálista vezéré vedlett izgatót tudvalevőleg azzal vádolják, hogy elsikkasztotta a földművelők szakszerve-

tének pénzét, titkári működése közben. Az egység azonban szabadon bocsátotta, de folytatja a vizsgálatot ellene. A nagyvárad rendőrség ezzel egyidejűleg Nagy Lajost kitiltotta Nagyváradról. Ez ellen a néptribun felebezett. Nagyvárad város tanácsa tegnapi ülésében a felebbezés elutasításával a kiutasítást jóváhagyta, azon három indokból, mert Nagy Lajos szociálista igazgató, foglalkozás nélküli s ellene okirathamisítás és sikkasztás miatt büntető eljárás van folyamatban. A tanács végzése ellen Nagy Lajos bizonyára felebbez a belügyminiszterhez s a kiutasítás csak ennek döntése után válik jogerőssé.

* **A Berettyóba fullt.** Barát János, 70 éves váncsodi lakos kedden délelőtt a Berettyóban, a Halász-hidi zsilipnél fürdött. Egyszerre beleállt a görcs a lábába, az aggastyán alámerült a zsilipnél elég mély vízben. Segítségért hasztalan kiáltott, nem volt senki a közelben, aki a szerencsétlen embert kimentette volna. Maga sem segíthetett magán a lábába állott görcs miatt. Ott fulladt a vízbe. Holttestét már kifogták.

* **Elsüllyedt hajó.** Rettenetes hajóatasztrófa hírért vetjük Hamburgból: A «Hanghögzős», melynek fedélzetén 350 utas volt a mint Amoyhoz közeledett ismeretlen okból elsüllyedt. A fedélzeten lévő utasok közül egy sem menekült meg, mind a vízben lelta halálát.

* **Községek viz nélkül.** Az iszonyu szárazság nagy rómületben tartja a szegény vidéki közönséget. Mi a nagy melegen és poron kívül a nagy drágaságot érezzük, de a vidék iszonyuan küzd a nagy szárazsággal is. Bihar-megye több községében nincs annyi víz, a mi ivásra és az állatok itatására szükséges. Ezeknek a szegény lakosoknak messze levő más községből kell az ivóvizet szállítani, az állatokat szintén a szomszédos községekbe hajtják itatni. A beéli járás területén — mint levelezőnk írja — a nagy szárazság miatt általános a vízhiány. A hegyvidéken levő községekben a patakok és források kiapadtak; azon községekben pedig, melyek eddig is nagyobb vízfőző gödrökből látták el magukat és állataikat a szükséges vízzel, egyáltalában nincs víz. Különösen Ocsa, Kalácsa és Okrös községekben szármalmas helyzetben vannak a lakosok a vízhiány miatt. Okrös községben egyetlen egy kutban van még némi víz, s ha tovább tart a szárazság, ez is kiszárad s a szegény nép teljesen víz nélkül marad a szárazság miatt. A lakosság már régebben kérte az ártézi-kut furatását, de még mindig húzódik az ügy. Ez egészen elkeserítette a lakosságot. Még nagyobb baj van Olcsa és Kalácsa községekben, a hol egy csepp víz sincs s a szegény lakosság kádakban, petróleumos hordókban, kantákokban hordja a vizet Bálványferről s az állatokat is idehajtják itatni. Igazán csoda, hogy ilyen körülmények között járványos betegségek nem léptek még fel ezekben a községekben. A beéli járás főszolgabírója sürgős előterjesztést tett az elszomorító állapotokról az alispáni hivatalnak s kéri, hogy ártézi kutak furatására a vármegye bizonyos összeget juttasson a szegény községeknek. Most még az éhség nem köszöntött be a vármegye községeibe, de a rémes szárazság bizonyára a legnagyobb nyomorba juttatja a szegény népet s mikor a hidegebb időjárás elkövetkezik, előreláthatólag beköszönt vele az éhínség is.

* **Az osztályorszájáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

20.000 koronát nyert: 21676.
10.000 koronát nyertek: 15332 32166 42663.
2000 koronát nyertek: 7224 9005 97330 105797.
1000 koronát nyertek: 3394 104593 105348.
500 koronát nyertek: 3778 6321 7160 10805 11489 14244 21355 29547 29820 84796

36841 36909 39806 43638 46984 50179 50626 53208 53905 56837 57666 58793 60050 60560 63715 66416 68108 68436 73333 78280 78961 79255 80517 83664 87478 88482 91159 92185 100864 101347 108415 109716.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

A tegnapi megejtett húzáson a harmadik főnyeremény 20.000 korona a Nemzeti pénzváltó részvénytársaságnál, nyolcz nyolczad részben eladott 21676 számú osztályorszájegyre esett.

x Olvasóink figyelmét felhívjuk **Günmann Ferenc** bádógós-mester légszusz- és vízvezeték szerelő lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Igazságszolgáltatás.

Kifogások a pörbefogott vasutasok ügyében.

Az országos vasutas sztrájk miatt a nagyvárad kir. ügyészség is pörbe fogott több vasutast.

A pörbe fogottak közül Szepesi József, Szabó Valér, Deák István és Fenesi Jenő kifogásait tegnap adta be Stokker József dr védő ügyvéd védenczei megbízásából a kir. törvényszék vádtanácsa elé.

A vádirat ellen beadott kifogásaikban mindenek előtt arra az álláspontra helyezkednek, hogy ők nem közhivatalnokok s így a vádba vett cselekmény miatt a Btk. 480. és 481. §-ai alapján büntető jogilag nem üldözhetők. Ebbeli álláspontjuk helyességét az érvényben levő törvények egész sorával igazolják.

Magára a vádba vett tényállásra és minősítésére külön-külön terjesztik elő kifogásaikat.

Szepesi Józsefnek a vádirat terhére róttá, hogy április 20-án a Vaskóhról hajnalban elindult 6601. számú személyvonatot mint Solyom állomás elüljárója órákon át feltartóztatta, s tovább csak akkor indította, mikor annak végleges feltartóztatása iránt Sz.-Rogoz állomás elüljárójával megegyezett. Szepesi József evvel szemben Nagyvárad rendelkező állomás hivatalos távirataira hivatkozik, előterjesztvén, hogy ő a rendelkező állomás határozott utasítására tartóztatta fel a vonatot. A tényállás különben az, hogy ő a vonat személyzetének ezen táviratok vétele után azt az utasítást adta, hogy legalább Vaskóhra vagy Szombatság-Rogozra vigye a vonatot, de a személyzet határozottan megtagadta az engedelmességet. A szombatság-rogozi állomás elüljárójával való megegyezése pedig nem felel meg a valóságnak. Ő különben felelőssége teljes tudatában azt cselekedte, amit az utazó közönség életbiztonsága legjobban megkívánt. Eljárása teljesen az üzleti szabályzat rendelkezéseinek felelt meg.

Hasonló szellemben és irányban védekezik Szabó Valér a szombatság-rogozi állomás elüljárója.

Fenesi Jenőnek azt róttá fel a vádirat, hogy az április 25-én Kötégánból állomására Hollódra érkezett vonatot vissza nem indította. Evvel szemben előterjeszti, hogy a vonat személyzete nagymérvű felelősségének tudatában megtagadta a vonat elindítását. Hiszen egy vonatnak továbbvitele rendszeres vonalórri szolgálat híján súlyos, sőt büntetőjogi felelősséget maga után vonó következményekkel jár.

Végre Deák István az ellene emelt vádak ellen avval igazolja magát, hogy nem is volt szolgálatban, mert fegyvergyakorlatra kellett bevonulnia éppen a sztrájk kitörése napján, tehát akkor már a szolgálatról fel volt mentve.

A pályőröket nem tiltotta el semmitől, mert nem tartoznak rendelkezése körébe.

Végre valamennyien kifogásolják a tettökörött cselekmény minősítését is, mert ők soha senkivel össze nem beszéltek, a fizetésemelés mozgalmában sem vettek soha aktív részt.

A független bíróság igazságszolgáltatásában pártatlanságában bizakodva az ellenük indított bűnper megszüntetését kéri.

Kegyelem egy halálraítéltnék. Leobenből jelentik: Christof József 30 éves iparossegéd ez év május hó elsején egy kovácsmester feleségét, Hüttenbrenner Máriát reménytelen szerelem miatt agyonlőtte. Az esküdtbíróság gyilkosságban mondotta ki bűnösnek a vádlottat és kötél általi halálra ítélte. Christof védője kegyelmi kérvényt adott be ő felségéhez, aki megtegyelmezett az elítéltnék és a törvényszék a halálos ítéletet tizenöt évi súlyos börtönnre változtatta át.

A csár megsértése. Berlinből jelentik: Koppenhágában az orosz rendőrgyőnktség megkeresésére a dán igazságügyminiszter elrendelte a »Klokken Zwölf« című koppenhágai lap felelős szerkesztőjének letartóztatását a csár megsértése miatt. A cikk, amely erős sértést tartalmaz, a finnországi állapotokkal és Bobrikov erőszakoskodásaival foglalkozik. A dán büntető-törvényszék szerint az ilyen cikkek közlőleg alább is három hónapi fogsággal sújtják.

TAVIRATOK.

A képviselőház szünete.

Budapest, aug. 10. (Saj. tud. táv.) Ertesülésünk szerint a képviselőház holnapi ülésén indítványozni fogják, hogy október hó 10-ig ne tartson a Ház érdemleges ülést. A holnapi ülés napirendjén különben a miniszterelnök és földmívelésügyi miniszter válaszaik vannak a hozzájuk intézett interpellációkra.

A szabadelvűpárt értekezlete

Budapest, aug. 10. (Saj. tud. táv.) Az országos szabadelvű párt ma este 8 órakor Podmaniczky báró elnöklete alatt értekezletet tartott, hogy meghallgassa a miniszterelnök és földmívelési miniszter által az interpellációkra a Ház holnapi ülésén adandó válaszokat. Ülés végén Podmaniczky Frigyes indítványára a párt jegyzőkönyvileg hálás köszönetet szavaz és ragaszkodását biztosítja Tiszának és kormányának. Tisza István jóleső érzséssel köszöni meg a párt ragaszkodását és kitartását.

Agyonlőtt rabló.

Csongrád, aug. 10. (Saját tud. táv.) Hirhedt, veszedelmes ember volt Csongrád megyében Karkus János lókötd. Tolvajlásainak, rablásainak se szeri se száma. Legutóbb megfenyegette a főszolgabíróságot, csendőrséget, hogy irgalmatlanul lövi azt, aki őt üldözni merészeli.

A csendőrség széles alapon nyomozást indított a veszedelmes betyár ellen,

hogy kézrekerítse. Bogdán József csendőr-
őrmester végre felverte a nyomát s
tűzbe vette. Karkus 5 lövést tett forgó-
pisztolyból az őrmesterre, de nem talált.
Ot azonban golyó érte a karján, mely
érezékenyen megsebesítette; sikerült azon-
ban elmenekülnie. Ma reggel beállított a
osongrádi orvoshoz, hogy sebeit bekö-
töztesse. Itt aztán elfogták és a csend-
őrségre vitték.

Mikor az őrmester motozta, Karkus
hirtelen pisztolyt rántott elő, de Bogdán
József megelőzte gonosz szándékát és
agyonlőtte a rablót.

A takarmányhiány kérdése.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.)
A M-g értesülése szerint a földmivelés-
ügyi miniszteriumban ma Makkfalvay ál-
lamtitkár elnöklete alatt értekezlet volt.
Az értekezlet a fennforgó takarmány-
hiány ügyével foglalkozott. Hir szerint a
takarmánykivitel el fogják tiltani.

A takarmányhiány dolgában Bécsben
is véget ért a tanácskozás, még pedig
Magyarországra kedvező eredménnyel.
A tanácskozás eredményeként létrejött
megállapodást valószínűleg már holnap-
után közölni fogja a Budapesti Közlöny.
E szerint a takarmánykivitel eltiltják;
mindenféle takarmánynemű részesülni fog
a szállítás kedvezményében.

**Merénylet kísérlete a spanyol
király ellen.**

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.)
A spanyol királynak sansebastiani sza-
lonkocsijában 3 dinamittöltényt találtak
elrejtve. Mihelyt a vonat elindult volna,
a három töltény menten felrobban. Hir
szerint oly erővel robbant volna, hogy
pozdorjává zuzta volna a kocsit. A spa-
nyol király most elhalasztotta elutazását.

Tűzvész.

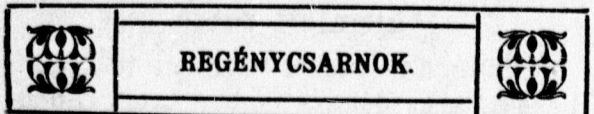
Békés-Csaba, aug. 10. (Saját tud.
táv.) Szarvason kigyuladt az uradalom
istállója. Nagy ügyvel-bajjal 16 nemes
fajú lovat kimentettek a lángokból, de a
többi ló bennégett. A tűz belekapott a
szarvasi főgimnázium épületébe, itt azon-
ban lokalizálták, még mielőtt nagyobb
kárt tett volna. A kár több ezer koro-
nára rug.

Vihar Zágrábban.

Zágráb, aug. 10. Hétheti szárazság után
az éjjel Zágrábban és vidékén nagy vihar volt,
mely meghozta a régóta várt esőt.

Sztrájkoló pinczerek.

Toulon, aug. 10. A sztrájkoló kávéházi
pinczerek több kávéház ablakait betörték,
miközben több ember megsérült. Csendőrség
lépett közbe és több emiért letartóztatott.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —
Írta: A. C. D. (Angolból.)
Ameddig a gyilkos azt véli, hogy sen-
kisémet talalta meg a rejtélyes eset kul-
csát, remélhetjük, hogy kézre kerül, de mi-

helyt csak sejtí is, hogy nyomában va-
gyunk, rögtön megváltoztatja a nevét és
nyomtalansággal eltűnik az óriási város négy mil-
liónyi lakossága közt. . . . Eszem ágában sincs
sérteni önöket, uraim, de kénytelen vagyok ki-
jelentei, hogy ezt a gyilkost sokkal furfangos-
sabbnak tartom, semhogy a hivatalos rendőr-
ség el tudna bánni vele! ezért nem is kérem
az önök segítségét. Ha kudarcot vallok, termé-
szetesen, minden gáncs engem fog érni e mu-
lasztásért; de hát én kész vagyok rá. . . .
Most csak annyit ígérhetek, hogy mihelyt a
saját terveim megvalósításának a veszedelme
nélkül tehetem, azonnal elmondok önöknek
mindent.

Gregson és Lestrade egyáltalán nem
igen voltak megelégedve ezzel a felelettel, de
legkivált bántotta őket Holmes célzása a hiva-
talos rendőrség gyámoltalanságára. Gregson fü-
lig pirult mérgében, Lestrade szemeiben pedig
a kes-rű bántódás tüze villant meg.

De egyiknek se volt ideje a feleletre, mert
az ajón kopogtattak és a fiatal Wiggins, a
Baker-utcai »detektív-csapat« főnöke, lépett
be azon szurtosan és rongyosan.

— Megjöttem, uram — szolt katonásan
köszönve — és itt van a kocsi is a kapu
alatt.

— Jól van, fiam — felelte Holmes köny-
nyedén.

Majd, kihuzván egy fiókot, elővett egy pár
vas kézi-bilincset s odamutatta a két detek-
tívnek:

— Miért nem fogadják el ezt a mintát a
rendőrségen is? — kérdezte. — Nézzék csak, mily
csodálatosan működik. . . . klakk! . . . egy-
szerre ugrik mind a két rugó, mint a paran-
csolat.

— Elég jó a régi minta is — mondta
Lestrade, — csak megtudjuk csipni, akinek a
kezére való.

— Elhiszem, elhiszem — felelte Holmes
mosolyogva.

Majd Wigginshez fordulva, így folytatta:

— A kocsiis feljöhete a podgyászért.
Menj csak, Wiggins és kérd meg, hogy jöj-
jön föl.

Engem meglepett, hogy Holmes elutazik
mert mindaddig egyetlen szóval sem említette
ezt a szándékát. Egy kis utatáska volt a szoba-
ban és Holmes előhuzta ezt. Mindjárt bezárta
és épen a szijjakat kezd összehuzni, mikor a
kocsis belepett a szobába.

— Jöjjon csak, barátom, segítsen becsa-
to'ni ezt a táskát, — szolt Holmes, rátérdelve
a táskára és meg se fordulva.

A kocsis előre jött és kissé gyanakodva,
alattomosan nézett körül, de aztán odament
Holmes felé és mind a két kezét rátette a tás-
kára. . . . E pillanatban éles csattanás halat-
szott, mint mikor két czélpenge összecsap és
Scherlock Holmes hirtelen talpraugrott.

— Uraim! — kiáltott föl s a szemei ra-
gyogtak, — bemutatom önöknek mr Jefferson
Hope, Enoch Drebber és Joseph Stangerson
gyilkosát.

Az egész dolog oly hirtelen történt, hogy
az első pillanatban szinte meg se értettem
Holmes szavait. . . . Jól emlékszem erre a
nevezetes pillanatra: — Holmes diadalmas ar-
czára, érczesen csengő szavára, a kocsis meg-
riadt, vad arczára, amint ránézett a ké i-
bili csekre, melyek mintegy varázs-űtésre ter-
mettek a kezein. . . .

Egy-két másodpercig olyanok voltunk,
mint a szobor. Aztán a gyilkos, a düh félelme-
tes hűrgésével, kirántotta magát Holmes kezei
közül s egy-nem az atlaknak rohant. Betört
üveket, ablakramát. . . . De még mielőtt ki-
ngérhatott volna az u'czára, Gregson, Lestrade
és Holmes már rángrottak mint a vizslák a
me ekülő vadra. Viszarántották a szobába,
ahol most ved dulakodás támadt. . . .

A gyilkos oly iróztatos erővel védte ma-
gát, hogy négy zer-űts ör is lerázta beléje ka-
paszkodó üldözöt. Mint a dühöngő őrt, egyre
növekvő erővel verte vissza a
három támadót. Arczát és kezeit össze-visz-
sza vagdosták a betört ablak üvegcserépei, de

a vérvesztés egy csöppet se csökkentette ere-
jét. . . . Csak mikor Lestradenak sikerült meg-
kapni a torkát s Gregson segítségével csaknem
félíg megfojtották: — csak akkor látta a gyil-
kos, hogy minden erőfeszítése hiábavaló. De
üldözöi még ekkor se pihentek; előbb össze-
kötözték a lábait is és csak akkor álltak föl
libegve, kimerülten.

— Odalent van a kocsija, — mondta
Scherlock Holmes, — mindjárt el lehet rajta
vinni a rendőrségre.

Majd kedvesen mosolyogva fordult a két
detektívhez és így tolytatta:

— Most pedig, uraim, végére értünk a
rejtélynek. Ha van valami kédeni valójuk, a
legnagyobb örömmel felelek rá.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Nagyvárad i hetivásár.

A nagyvárad i piacon 1904. aug. hó 8.
9-ik napján tartott vásárban eladott termés-
mények és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 20.40 20.— Kétszeres buza
15.60 15.40. Rozs 14.60 14.40 Arpa 14.—
13.80— Zab 13.60—13.40. Tengeri 15.— 14.80
Borsó 36.— Lencse 40.— Bab 18.80. Köles-
kása 25.20. Burgonya 8.— 100 kiló lángliszt
34.80. Zsemlyehiszt 34.20. Fehér kenyér liszt
34.— Barna kenyér liszt 32.— Széna fu-
varral 7.— Sózott szalonna 1.40— 6 kiló
zsúp-szalma 20. 150 dkr. alom-szalma —.12.
1 köbméter bükfa 6.40. Tölgyfa 6.— Cserfa
6.70. 1 kiló marhahus I. osat. 1.12. Marha-
hus II. o. 1.04. Marhahus III. o. —.96. 1 liter
ó-bor 1.— 1 liter új-bor —.80. Pálinka —.72.
Szilvapálinka 1.60. —.2.— 1 méterm. kősző-
21.50. 1 mm. nye 50.— 1 mm. ol-
vasztott faggyu 70.— 1 mm. szappan 50.—
1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar
gyapju —. 1 htr ó-bor 66.— 1 htr új-bor
44.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény fa-
szén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 mm.
kendermag 26.— 1 mm. köles —. 1 mm.
repce —. 1 mm. dió —. 1 mm. mo-
gyoró —. 1 mm. aszalt szilva —. 1 kgr.
savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52.
1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.96.
1 kgr. vereshagyma —.16. 1 kgr. foghagyma
—.46. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 6.—
1 kgr. barna kenyér —.24. 1 ltr. kőolaj 44.

Forgalmi kimutatás 1904. aug. 8.
9-án Tiszta buza körülbelül 4000 hlt. Két-
szeres buza 700 hlt. Rozs 1300 Arpa 500
hlt. Zab. 400 hlt. Tengeri 80 Burgonya
80 hlt.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy
100 drb. Felhizott 120 drb. 2 éves föl feljebb
170 drb. 1 éves föl 2 évesig mintegy 260 drb.
Süldő 280 drb. Malacz 360 drb. Hizott marha
150 drb. Jármos ökör 620 drb. F. jős tehén
700 drb. Borju 250 drb. Bivaly 22 drb. Juh
és kecske 161 drb. Ló 670 drb.

Marha ártáblázat 1904. aug. 8-án
1 pár I-só rendű jármos ökör 600—720 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—590 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 330—480 k.
1 drb fejős tehén 130—260 k. 1 drb vágó ökör
250 kgr. 170—320 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr.
130—290 k. 1 drb veres borju 26—50 k. 1 db
fé éves borju 60—86 k. 1 drb egy éves borju
66—100 k. 1 drb két éves borju 72—70 k.
1 drb hizott sertés 100 kgr.—ként 104—110
1 pár fél éves sertés 44—54 k. 1 pár egy éves
sertés 70—104 k. 1 pár két éves sertés 100—
170 1 drb ló 130—280 k. 1 pár ökör bőr 45
—58 1 pár tehénbőr 30—40 k. 1 pár borjubőr
12—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Határidők.

	Budapest, aug. 10.
Buzaápriliara	7.86
Buza október	7.86
Tengeri	6.26

A
„Központi Takarékpénztár“ rész-
vénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán Adorján Emil ház

Törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyujt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamatláb
mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
alapján nyújtjuk, azonban a záloglevele-
ket teljes névértékben számoljuk el, azaz
a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Drója kamatozásu kölcsönök he-
lyett olcsóbb kamatozásu kölcsönöket
bányeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
leg községi becsü bizonyítvány beküldése
legendő.

A „Központi Takarékpénztár“
részvénytársaság.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket,
csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closettek
800 készítését.

Mindenemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és
költségvetéseket díjtalanul készítek.

Háza k jókarban tartási
vállalata.

Telephonszám: 448.

Hirdetmény.

A

„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyujt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

897

AZ igazgatóság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választék-
ban, gyár árban.

Szolid, szabott árak!

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház
mellett

Az idény előre haladottsága miatt, tavaszi és nyári
a hazai, angol és francia, szöveimből bámulatos olcsó árakért készítek a legujabb
divatu uri ruhákat.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Brébi „Olga“-gyógyforrás.

Hazánk legjelesebb természetes gyógy kénes-sós-
ásványvize.

Gyógycélokra használva megbecsülhetetlen u. m: gyomorhajoknál, arany-
eres bántalmaknál, máj- és méh-bajoknál, czuznál, köszvénynél, csont-
hártya- és csontbántalmaknál, nemi gyengeségnél s valamennyi nemi-
bajoknál a leggyorsabb gyógyulást eredményezi.

Borral vegyítve a legkellemesebb és legélvezetesebb üdítő ital, kapható
minden jobb fűszer kereskedésben és valamennyi előkelőbb vendéglőben.

Főraktár: FRIEDL és JÓRÓS cégnél Szt.-László-tér.

Kapható: Hajnal Ferencz Fő utca és Petrovay Sándor Sztaroveszky-utcai fűszer-
kereskedésében. Vendéglőkben: Szauer és Dolgos «BAZAR», Schüch József
«SZÉCHÉNYI», Czegléd Sándor Teleky-utca, Karger Sándor «HEGYALJAI», Leit-
ner Ferencz «KÉKMACSKA», Fülöp Katalin «KISPIPA», Karner Gyula «RIMA-
NÓCZY», Szabó Gyula Körös-utca és Kecskeméty István Lukács-György-utca

U j ü z l e t !

A legdivatosabb francia delainek, batisztok,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Szolid és pontos kiszolgálás!

U j ü z l e t !